

सर्वनामपदानि तथा संख्यावाचकानि

अभ्यासः

1. उचितविकल्पेन रिक्तस्थानानि पूरयत—(उचित विकल्प से रिक्तस्थान भरिए—)

- (क) 1. नार्यः। (चत्वारि, चतस्रः, चत्वारः)
2. फलानि। (पञ्चानि, पञ्चाः, पञ्च)
3. दिवसाः। (त्रिंशत्, त्रिंशतः, त्रिंशताः)
4. छात्राः। (विंशत्, विंशतिः, विंशतयः)
5. नराः। (त्रयः, त्रयाः, त्रि)

उत्तरम्—

1. (क) 1. चतस्रः, 2. पञ्च, 3. त्रिंशत्, 4. विंशतिः,
5. त्रयः।

- (ख) 1. तिथिः। (अष्टमः, अष्टमी, अष्टमम्)
2. दिवसे। (दशमः, दशमे, दशमम्)
3. रुप्यकाणि। (शत, शतम्, शतानि)
4. वृक्षे। (एकस्मिन्, एके, एकस्याम्)
5. पुरस्कारम्। (द्वितीय, द्वितीयम्, द्वितीयः)

उत्तरम्—

- (ख) 1. अष्टमी, 2. दशमे, 3. शतम्, 4. एकस्मिन्,
5. द्वितीयम्।
- (ग) 1. प्रत्यूषः मित्रम् अस्ति। (मम्, मम, माम्)
2. छात्राः अत्र पठन्ति। (अनेक, अनेकाः, अनेके)
3. तुषारः किम् अवदत्? (त्वम्, त्वाम्, त्वया)
4. स्वदेशं उन्नतिपथे नेष्यथ। (युयम्, यूयम्, युवाम्)
5. इदम् गृहम् अस्ति। (आवयोः, आवयो, आव्योः)

उत्तरम्—

- (ग) 1. मम, 2. अनेके, 3. त्वाम्, 4. यूयम्,
5. आवयोः।
2. कोष्ठकदत्तस्य सर्वनाम-शब्दस्य उचितरूपं रिक्तस्थाने लिखत—(कोष्ठक में दिए गए सर्वनाम शब्द का उचित रूप रिक्त स्थान में लिखिए—)
1. (तत्) वने।	2. वाटिकायाम् (एतत्)।
3. (किम्) गृहे।	4. (किम्) बालकाय।
5. (तत्) गुरवे।	6. (सर्व) छात्रेभ्यः।

उत्तरम्—

1. तस्मिन्,	2. एतस्याम्,	3. कस्मिन्,	4. कस्मै,
5. तस्मै,	6. सर्वेभ्यः।		

3. उचितेन सर्वनामपदेन रिक्तस्थानानि पूरयत—(उचित सर्वनाम-पद द्वारा रिक्त स्थान भरिए—)
अयम्, इदम्, इयम्।

1. छात्रः	2. छात्रा	3. पुस्तकम्
4. वाटिका	5. जलम्	6. सरोवरः

उत्तरम्—

1. अयम्,	2. इयम्,	3. इदम्,	4. इयम्,
5. इदम्,	6. अयम्।		

4. उचितविकल्पेन रिक्तस्थानानि पूरयत—(उचित विकल्प द्वारा रिक्त स्थान भरिए—)

- (क) किम् (स्त्रीलिङ्गम्) तृतीया विभक्तिः एकवचनम्। (कया, कस्यै, काभ्याम्)
(ख) अस्मद् षष्ठी विभक्तिः द्विवचनम्। (मम्, आवयोः, आवाभ्याम्)
(ग) युष्मद् पञ्चमी विभक्तिः बहुवचनम्। (त्वत्, युवाभ्याम्, युष्मत्)
(घ) इदम् (पुल्लिङ्गम्) पञ्चमी विभक्तिः (बहुवचनम्)..... (अस्मात् आभ्याम् एभ्यः)
(ङ) इदम् (स्त्रीलिङ्गम्) सप्तमी विभक्तिः (बहुवचनम्)..... (आसु, अनयोः, आस्याम्)

उत्तरम्—

- (क) कया
(ख) आवयोः
(ग) युष्मत्
(घ) एभ्यः
(ङ) आसु